

ΜΑΘΗΜΑ 46
ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ ΜΠΑΙΝΕΙ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΟ ΑΤΟΜΙΚΟ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Οι φιλόσοφοι πιστεύουν ότι ο κόσμος κυβερνιέται από τη βούληση των θεών· νομίζουν ότι αυτός είναι κάτι σαν πόλη και πολιτεία κοινή για τους ανθρώπους και τους θεούς και ότι ο καθένας ξεχωριστά από εμάς είναι μέρος αυτού του κόσμου· από αυτό (το δεδομένο) συνεπάγεται από τη φύση το εξής, ώστε να βάζουμε δηλαδή το γενικό καλό πάνω από το ατομικό μας. Γιατί όπως οι νόμοι βάζουν τη γενική ευημερία πάνω από την ατομική, έτσι ο καλός και σοφός και υπάκουος στους νόμους άνθρωπος φροντίζει περισσότερο για την ευημερία όλων παρά (για την ευημερία) ενός οποιουδήποτε ατόμου ή τη δική του. Και δεν πρέπει να επικρίνεται περισσότερο ο προδότης της πατρίδας απ' ό,τι ο προδότης του κοινού συμφέροντος ή ο λιποτάκτης από τη γενική ευημερία για χάρη της ατομικής του ωφέλειας και ευημερίας. Από αυτό συμβαίνει, ώστε να πρέπει να επαινούμε αυτόν που πέφτει για την πατρίδα, επειδή αρμόζει να είναι πιο αγαπητή σε μας η πατρίδα παρά εμείς οι ίδιοι.

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ			
Α΄ ΚΛΙΣΗ		Γ΄ ΚΛΙΣΗ	
natura, -ae	Θ	numen, -inis	Ο
patria, -ae	Θ	urbs, urbis	Θ
		civitas, -atis	Θ
Β΄ ΚΛΙΣΗ		homo, -inis	A+Θ
philosophus, -i	A	pars, -rtis	Θ
mundus, -i	A	utilitas, -atis	Θ
deus, -i	A	lex, legis	Θ
vir, -i	A	salus, -utis	Θ
		proditor, -oris	A
Ε΄ ΚΛΙΣΗ		desertor, -oris	A
res, rei	Θ		

ΕΠΙΘΕΤΑ	
B' ΚΛΙΣΗ	
singuli, -ae, -a	(διανεμητικό αριθμ)
bonus, -a, -um	
carus, -a, -um	
multi, -ae, -a	
magnus, -a, -um	
publicus, -a, -um	
Γ' ΚΛΙΣΗ	
communis, -is, -e	
omnis, -is, -e	
sapiens	

ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ	ΕΙΔΟΣ
Is, ea, id	Οριστική
Unusquisque, unaquaeque, unumquidque (unumquodque)	Αόριστη
Ego	Προσωπική, α' πρόσωπο
Qui, quae, quod	Αναφορική
Ille, illa, illud	Δεικτική
Noster, nostra, nostrum	Κτητική, α' πρόσωπο
Unus aliquis, una aliqua ή aliqua, unum aliquid	Αόριστη ουσιαστική
Suus, sua, suum	Κτητική, γ' πρόσωπο
Iipse, ipsa, ipsum	Οριστική

ΡΗΜΑΤΑ	
Censeo, censui, censum, censere	2
Rego, rexi, rectum, regere	3
Puto, putavi, putatum, putare	1
Consequor, consecutus sum, consequi (ΑΠΟΘΕΤΙΚΟ) 3 (ΕΔΩ ΑΠΡΟΣΩΠΟ)	
Antepono, anteposui, antepositum, antepondere	3

Pareo, parui, paritum, parere	2
Consulo, consului, consultum, consulere	3
Vitupero, vituperavi, vituperatum, vituperare	1
Fio, factus sum, fieri (ΕΔΩ ΑΠΡΟΣΩΠΟ : fit)	
Laudo, laudavi, laudatum, laudare	1
Cado, cecidi, casum, cadere	3
Decet, decuit, decere (ΑΠΡΟΣΩΠΟ)	2

quasi communem urbem et civitatem: βραχυλογική φράση που δηλώνει παραβολή, κατά παράλειψη του ρήματος της υποθετικής, παραβολικής πρότασης, στην οποία ανήκε. Αναλύεται σε δευτερεύουσα επιρρηματική υποθετική- παραβολική πρόταση, που εισάγεται με τον υποθετικό παραβολικό σύνδεσμο *quasi* και εκφέρεται με υποτακτική, γιατί η σύγκριση αφορά μια υποθετική, ενδεχόμενη πράξη, σε χρόνο ενεστώτα (*sit*), γιατί εξαρτάται από αρκτικό χρόνο (*putant*) και δηλώνει το σύγχρονο στο παρόν. «*quasi mundus urbs et civitas sit*, όπου *sit* = ρήμα, *mundus* = υποκείμενο του ρήματος *sit*, *urbs-civitas* = κατηγορούμενα του υποκειμένου (*mundus*) του ρήματος *sit*.

ut communem utilitatem nostrae anteponamus: δευτερεύουσα ουσιαστική συμπερασματική πρόταση, η οποία λειτουργεί ως επεξήγηση στο *illud* της προηγούμενης κύριας πρότασης (εκφράζει το αποτέλεσμα ή τη συνέπεια του ρήματος *consequitur*). Εισάγεται με τον συμπερασματικό σύνδεσμο *ut*, διότι είναι καταφατική και εκφέρεται με υποτακτική, διότι το συμπέρασμα στη λατινική είναι μια υποκειμενική κατάσταση. Συγκεκριμένα με υποτακτική χρόνου ενεστώτα (*anteponamus*), διότι εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου (*consequitur* = ενεστώτας) και αναφέρεται στο παρόν. Έχουμε ιδιομορφία στην ακολουθία των χρόνων, διότι το συμπέρασμα είναι ιδωμένο τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής του (συγχρονισμός της κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση).

Ut leges omnium salutem singulorum saluti anteponunt: δευτερεύουσα επιρρηματική απλή παραβολική πρόταση, ως β' όρος σύγκρισης (ο α' όρος είναι η κύρια πρόταση). Εισάγεται με τον παραβολικό σύνδεσμο *ut*, γιατί η σύγκριση είναι σύγκριση τρόπου, και στην κύρια υπάρχει το *sic*. Εκφέρεται με οριστική (*anteponunt*), διότι η σύγκριση αφορά σε δύο πράξεις ή καταστάσεις που είναι ή θεωρούνται ότι είναι αντικειμενική πραγματικότητα, σε χρόνο ενεστώτα και αναφέρεται στο παρόν.

ut laudandus is sit: δευτερεύουσα ουσιαστική συμπερασματική πρόταση ως υποκείμενο του απροσώπου ρήματος *fit* της κύριας πρότασης, που εκφράζει το γεγονός ή συμβάν. Εισάγεται με τον συμπερασματικό σύνδεσμο *ut*, επειδή είναι καταφατική, και εκφέρεται με υποτακτική, διότι το συμπέρασμα στη λατινική γλώσσα είναι μια υποκειμενική κατάσταση. Συγκεκριμένα με υποτακτική χρόνου ενεστώτα (*laudandus sit*: υποτακτική ενεστώτα παθητικής περιφραστικής συζυγίας), διότι εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου (*fit* = ενεστώτας) και αναφέρεται στο παρόν. Έχουμε ιδιομορφία στην ακολουθία των χρόνων, διότι το συμπέρασμα είναι ιδωμένο τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής του (συγχρονισμός της κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση).

qui pro re publica cadat: δευτερεύουσα αναφορική επιθετική πρόταση, προσδιοριστική στο *is*. Εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία *qui* και εκφέρεται με υποτακτική, λόγω έλλξης προς την υποτακτική της προηγούμενης πρότασης (*laudandus sit*). Συγκεκριμένα, με υποτακτική ενεστώτα (*cadat*), γιατί εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου (*fit*, *laudandus sit*) και δηλώνει το σύγχρονο στο παρόν.

quod decet cariozem nobis esse patriam quam nosmet ipsos: δευτερεύουσα επιρρηματική αιτιολογική πρόταση που χρησιμεύει ως επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας στο περιεχόμενο της ουσιαστικής συμπερασματικής πρότασης με ρήμα το *laudandus sit*. Εισάγεται με τον αιτιολογικό σύνδεσμο *quod* και εκφέρεται με οριστική (*decet*), διότι εκφράζει αντικειμενική αιτιολογία, σε χρόνο ενεστώτα και αναφέρεται στο παρόν.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Οι προτάσεις που εκφέρονται με γερονδιακό να αντικατασταθούν από ενεργητική σύνταξη (*debeo* + απαρέμφατο).

A. *Nec magis vituperandus est proditor patriae...*

B. *... laudandus is sit...*

2. Να γραφεί ό,τι ζητείται για τους ακόλουθους τύπους:

- i. **censent:** α' πληθυντικό υποτακτικής παρακειμένου ενεργητικής φωνής.
- ii. **regi:** τα τρία γένη της μετοχής παρακειμένου.
- iii. **putant:** β' πληθυντικό προστακτικής ενεστώτα ενεργητικής φωνής.
- iv. **consequitur:** γ' πληθυντικό οριστικής παρατατικού.
- v. **anteponamus:** οι 4 πτώσεις του γερονδίου.
- vi. **consulit:** το απαρέμφατο του παρακειμένου στην ενεργητική φωνή.
- vii. **fit:** τα 3 γένη του γερονδιακού.
- viii. **cadat:** γ' ενικό υποτακτικής υπερσυντελικού ενεργητικής φωνής.
- ix. **decet:** γ' ενικό οριστικής συντελεσμένου μέλλοντα ενεργητικής φωνής.
- x. **esse:** β' ενικό προστακτικής μέλλοντα.

3. Να γραφεί ό,τι ζητείται για τους ακόλουθους τύπους:

numen: αιτιατική ενικού.

mundum: αφαιρετική ενικού.

illud: γενική ενικού στο ίδιο γένος.

utilitatem: γενική πληθυντικού.

omnium: ονομαστική πληθυντικού στο ουδέτερο γένος.

nobis: αφαιρετική ενικού.

deorum: κλητική πληθυντικού.

partem: γενική πληθυντικού.

vir: δοτική ενικού.

eius: αιτιατική πληθυντικού στο θηλυκό γένος.